

Nr 242.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående
tillfälligt lönetillägg åt viss personal av lägre grad vid
statens järnvägar; given Stockholms slott den 17 april
1916.*

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till nedannämnda ordinarie tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar må under år 1917 av statens järnvägars trafikmedel utgå tillfälligt lönetillägg med följande belopp, nämligen:

a) till tjänsteman, vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 180 kronor;

b) till tjänsteman, tillhörande lägsta avlöningsgruppen (arvode 840—1,140 kronor), vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 160 kronor;

c) till tjänsteman, tillhörande högre avlöningsgrupp än som i b) sägs, vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura om högst ett rum och kök eller en därmed likvärdig lägenhet om två rum och kök, 160 kronor;

d) till tjänsteman, tillhörande högre avlöningsgrupp än som i b) sägs, vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura av högre storlek än som i c) angivits, 120 kronor;

e) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,020 men icke 1,140 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 140 kronor;

f) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,020 men icke 1,140 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 120 kronor;

g) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,140 men ej 1,380 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 110 kronor;

h) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,140 men icke 1,380 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 90 kronor;

i) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,380 men icke 1,500 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 80 kronor; samt

j) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,380 men icke 1,500 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 60 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 17 april 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

Jag ber härmed få anmäla frågan om beredande av tillfälligt löne-
tillägg för år 1917 åt viss personal vid statens järnvägar. Inlednings-
vis må därvid följande erinras.

I två inom andra kammaren vid 1914 års senare riksdag väckta
motioner, nr 23 och 44, hemställdes, i den förra motionen, att riksdagen
ville besluta, att visst dyrtidstillägg från och med år 1915 skulle till-
delas tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar, vilkas löneinkom-
ster utgjorde högst 2,100 kronor, och i den senare motionen, att riks-
dagen ville besluta, att för år 1914 skulle utgå visst tillfälligt lönetillägg
till ordinarie tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar med avlö-
ning icke överstigande 1,500 kronor.

På därom framställd begäran erhöll riksdagens statsutskott i anledning av förberörda motioner dels yttrande, dagtecknat den 30 juni 1914, över de i motionerna framställda förslagen av 1914 års kommitté för reglering av vissa löneförhållanden vid statens järnvägar dels ock utlåtande av järnvägsstyrelsen över nämnda yttrande.

Kommittén framhöll som sin mening, att den efter senaste löne-reglering, år 1907, inträdda prisstegringen å de flesta livsförnödenheter vore så betydlig, att en löneförbättring åtminstone för vissa lägre tjänstemannagrupper och särskilt dem, vilkas avlöning närmade sig existensminimum, vore av behovet påkallad. En definitiv löne-reglering syntes emellertid, såsom förhållandena vid ifrågavarande tidpunkt gestaltade sig, icke kunna genomföras förrän tidigast från och med år 1917. Kommittén ansåg sig därför böra förorda beviljande av tillfälligt lönetillägg med uppgift att bringa tillfällig hjälp, där dylik mest behövdes, och tillika bestämt på sådant sätt, att den därigenom vunna löneförbättringen med säkerhet icke komme att verka föregripande på kommitténs vidare arbete.

Kommittén tillstyrkte i enlighet härmed beredande av tillfälligt lönetillägg för år 1915 till nedannämnda ordinarie tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar med följande belopp, nämligen:

till tjänsteman, vars ordinarie arvode icke överstege 1,140 kronor, med 120 kronor;

till tjänsteman, vars ordinarie arvode överstege 1,140 kronor men icke 1,380 kronor, med 90 kronor; samt

till tjänsteman, vars ordinarie arvode överstege 1,380 kronor men icke 1,500 kronor, med 60 kronor.

Järnvägsstyrelsen förordade bifall till kommitténs förslag.

Statsutskottet anförde härefter i sitt utlåtande (nr 80), att utskottet, på de av lönekommittén och järnvägsstyrelsen framhållna skälen för vidtagande av en jämlikt kommitténs förslag avvägd tillfällig löneförbättring för statens järnvägars personal, ansåg sig böra tillstyrka, att sådan avlöningsförhöjning för år 1915 bleve av riksdagen beviljad.

I enlighet med statsutskottets hemställan medgav riksdagen (skrivelse nr 200) tillfälligt lönetillägg för år 1915, på sätt kommittén föreslagit, att utgå av statens järnvägars trafikmedel.

Tillfälligt lönetillägg åt ifrågavarande befattningshavare vid statens järnvägar har i enahanda omfattning medgivits jämväl av 1915 års riksdag för år 1916.

I skrivelse den 14 december 1915 hemställde järnvägsstyrelsen om beredande av tillfälligt lönetillägg åt vederbörande befattningshavare för år 1917 efter hittills tillämpade grunder.

*Tillfälligt
lönetillägg för
år 1917.*

Järnvägsstyrelsen anförde därvid, att styrelsen icke hade sig bekant, huruvida möjligheter kunde föreligga, att den under behandling av förut omförmälda kommitté varande frågan om lönereglerng för viss personal vid statens järnvägar kunde bliva föremål för 1916 års riksdags prövning, eller om nämnda kommittés arbete fortskridit åtminstone så långt, att ett förslag om tillfälligt lönetillägg efter andra grunder än den, vilka tillämpats i statsmakternas ovanberörda beslut, möjligen skulle kunna framläggas utan att föregripa den blivande lönereglerngen.

Därest ingen av dessa möjligheter komme att inträffa, syntes det styrelsen, som om de skäl, vilka föranlett statsmakterna att för åren 1915 och 1916 bevilja tillfälligt lönetillägg åt den lägst avlönade järnvägspersonalen, ägde oförminskad giltighet i fråga om dylik löneförbättring även för 1917.

Emellertid uppdrog Kungl. Maj:t den 17 december 1915 åt en särskild kommission att företaga undersökning, huruvida nu gällande avlöningsreglementen för tjänstemän vid statens järnvägar, postverket, telegrafverket, statens vattensfallsverk och tullverket må kunna ersättas av i huvudsak gemensamma avlöningsbestämmelser för samtliga nämnda verk samt, därest kommissionen ansåge detta vara förhållandet, avgiva de förslag till dylika gemensamma bestämmelser, kommissionen funne sig böra föreslå.

Då jag, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, föredrog frågan om tillsättande av nämnda kommission inför Kungl. Maj:t, omnämnde jag, bland annat, att av järnvägsstyrelsen uttalats vissa betänkligheter med hänsyn till den nuvarande tidpunktens lämplighet för omförmälda utrednings verkställande.

Styrelsen hade sålunda anført, att, om utredningen omedelbart igångsattes, detta skulle kunna komma att allt för mycket fördröja den lönereglerng för statens järnvägars lägre personal, varmed förutnämnda 1914 års kommitté vore sysselsatt. Däremot tillät jag mig dock framhålla, att nämnda kommitté själv i utlåtande rörande åvägabringande av en utredning i förut angivna hänseende och i anledning av de av järnvägsstyrelsen uttalade farhågorna såsom sin uppfattning angivit, att, därest den gemensamma utredningen snarast företoges av därtill särskilt lämpade arbetskrafter, resultat av densamma skulle kunna föreligga

inom sådan tid, att ett uppskov med järnvägspersonalens lönereglering icke behövde ifrågakomma utöver den tid, som i varje fall under nuvarande förhållanden kunde antagas åtgå, intill dess nya avlöningsbestämmelser kunde träda i kraft.

Till detta kommitténs uttalande tillade jag för egen del, att de under närvarande kristider rådande abnorma förhållandena ifråga om de flesta levnadskostnader icke torde kunna lämna tillräcklig grund för en bestående lönereglering för statens järnvägars personal. Särskilda åtgärder syntes behöva vidtagas för att lindra verkningarna av dyrtiden för dem, vilka hårdast drabbades därav, och i sådant avseende hade utredning redan igångsatts. Därjämte borde enligt min mening verkställas utredning, huruvida och i vad mån en förhöjning av nu utgående tillfälliga lönetillägg åt den lägst avlönade personalen vid statens järnvägar måste anses av omständigheterna påkallad och skulle kunna genomföras utan att den slutliga regleringen av löneförhållandena därigenom föregrepes eller bristande överensstämmelse med nuvarande avlöningar vid övriga kommunikationsverk därigenom uppkomme. Slutligen framhöll jag, att, å andra sidan, förefintligheten av en sådan utredning om gemensamma avlöningsbestämmelser, som jag alltså ifrågasatte, vid ett återinträde av normala förhållanden borde komma att väsentligt underlätta för att icke säga utgöra ett nödvändigt villkor för genomförandet av en lönereglering för statsbanornas personal.

På min i anslutning till det sålunda anförda gjorda hemställan uppdrog Kungl. Maj:t samma den 17 december åt förenämnda 1914 års kommitté att skyndsamt verkställa utredning, huruvida och i vad mån en förhöjning av nu utgående tillfälligt lönetillägg åt den lägst avlönade personalen vid statens järnvägar måste anses av omständigheterna påkallad och skulle kunna genomföras, utan att den slutliga regleringen av löneförhållandena därigenom föregrepes eller bristande överensstämmelse med nuvarande avlöningar vid övriga kommunikationsverk därigenom uppkomme, ävensom att inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

För att tagas i övervägande vid fullgörandet av det ifrågavarande uppdraget överlämnades till kommittén järnvägsstyrelsens nyssnämnda skrivelse av den 14 december 1915.

1914 års
kommitté.

I skrivelse den 2 februari 1916 har kommittén avgivit sålunda infordrad utredning jämte förslag.

Kommittén har anfört följande.

*Då kommittén nu har att yttra sig över, huruvida en förhöjning av ifrågavarande tillägg kan befinnas av omständigheterna påkallad, anser sig kommittén vid bedömandet av vilka omständigheter, som härvidlag kunna komma i beaktande, böra bortse från sådana ekonomiska förhållanden, som äga direkt sammanhang med den pågående världskrisen. De för hela landet gemensamma eller mera lokala prisstegringar å livsförnödenheter, vilka framträda såsom en följd av kriget, äro nämligen enligt kommitténs mening av den särskilda natur, att desamma icke kunna läggas till grund vid beräkningen av en för framtida, mera bestående förhållanden avsedd lönereglering, utan torde särskilda åtgärder böra vidtagas i anledning av dessa kris-tidsförhållanden. Det nu ifrågavarande tillfälliga lönetillägget, vilket av riksdagen första gången beviljades före krigsutbrottet, torde däremot vara att betrakta såsom ett provisorium i avvaktan på den definitiva löneregleringens genomförande och betingas sålunda väsentligen av samma orsaker som den sistnämnda. Kommittén finner ett stöd för riktigheten av denna uppfattning uti det nyligen offentliggjorda uttalandet av föredragande departementschefen vid tillsättandet under den 17 december 1915 av en kommission för undersökning av möjligheten att åstadkomma gemensamma avlöningsbestämmelser för kommunikationsverken jämte tullverket. I detta uttalande beröres nämligen ej blott det nu åt kommittén lämnade uppdraget utan omnämnes även, att en särskild utredning igångsatts rörande möjligheten att åstadkomma tillfällig hjälp mot den rådande dyrtiden i anledning av kriget. För detta ändamål hava ock medel äskats i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag.

Då de omständigheter, som kunde tänkas påkalla en förhöjning av det tillfälliga lönetillägget, sålunda, enligt kommitténs uppfattning, äro desamma, vilka föranlett meddelandet av kommitténs huvuduppdrag, eller åstadkommande av förslag till lönereglering, anser sig kommittén icke här behöva närmare ingå på en redogörelse för dessa omständigheter, utan vill kommittén allenast framhålla, att, därest det statsfinansiella läget och förhållandena i övrigt varit sådana, att den definitiva lönereformen redan nu kunnat verkställas, detta ur synpunkten av personalens allmänna behov av förbättrade avlöningsvillkor måste anses hava varit behövt och av omständigheterna påkallat. Ett genomförande av löneregleringen kan emellertid numera icke väntas ske vid en så närliggande tidpunkt, som man hade anledning att förmoda vid beviljandet första gången av det tillfälliga lönetillägget. Till de statsfinansiella orsakerna sluter sig härvidlag utvecklingen av det nyssnämnda spørsmålet om gemensamma avlöningsbestämmelser för ett flertal verk, däribland statens järnvägar. Den av Kungl. Maj:t numera anbefallda utredningen i sådant syfte giver kommittén anledning till förmodan, att någon definitiv lönereglering för järnvägspersonalen icke bliver genomförd förrän ett avgörande träffats rörande ifrågavarande spørsmål. Då så är förhållandet, torde det emellertid icke kunna anses oriktigt, att man söker anpassa det under den förlängda väntetiden utgående lönetillägget på sådant sätt, att uppskovet ej bliver onödigt betungande för den därav berörda personalen. Ur allmänna grunder anser kommittén därför, att frågan om förhöjning av det nuvarande lönetillägget bör be- hjärtas.

Vid avgörande, huruvida en sådan förhöjning på grund av särskilda förhållanden är möjlig, böra, såsom ock av Kungl. Maj:t angivits, tvenne synpunkter framför andra komma till beaktande. Dels bör lönetillägget alltjämt avpassas på sådant sätt, att den slutliga regleringen av löneförhållandena icke därigenom föregripes, och dels inställer sig hänsynen till de övriga kommunikationsverkens avlöningsförhållanden. I förra avseendet har kommittén nu en fullständigare grundval för sina beräk-

ningar än vid avgivandet av det underdåniga utlåtandet av den 30 juni 1914, vid vilket tillfälle kommittén ännu icke fattat ståndpunkt i fråga om avlöningsbeloppen efter löneregleringen. Sedan kommittén numera träffat avgörande i de huvudfrågor, som innebäras i kommittéuppgiften, får kommittén i underdånighet meddela, att det resultat, vartill kommittén i fråga om de blivande avlöningsbeloppen kommit, medger en höjning i vissa avseenden av nu utgående lönetillägg. De belopp, kommittén här nedan föreslår, föregriper sålunda icke den slutliga regleringen, därest densamma kommer att ske i enlighet med de grunder, som av kommittén utarbetats.

För att kunna ernå ett resultat, som, på samma gång det innebure en avsevärd förbättring för personalen, i varje fall erbjöde säkerhet mot ett dylikt föregripande, har det emellertid varit nödvändigt att införa en skillnad ifråga om lönetilläggets storlek mellan de befattningshavare, som äro tilldelade bostad in natura, och dem, vilka uppbära kontant ersättning för bostad och bränsle. En närmare förklaring rörande detta förhållande torde här vara på sin plats.

Såsom kommittén i sin den 25 augusti 1915 avlämnade underdåniga redogörelse för kommitténs dittillsvarande arbete haft tillfälle att utveckla, har kommittén i fråga om avlöningsbeloppen efter löneregleringen tänkt sig den anordningen genomförd, att värdet av tilldelad bostad in natura med bränsle samt ersättningen härför till dem, som ej erhålla bostad i statens hus, liksom även beklädnadsersättningen eller förmånen av beklädnad in natura, sammanslagits med vad som komme att motsvara det nuvarande arvodet till en enda summa av avlöning, från vilken i varje särskilt fall, då bostad eller beklädnad in natura erhålles, drages det uppskattade värdet av respektive naturaförmåner. En av anledningarna till ifrågavarande förslag har varit den, att den nu utgående, till viss procent av arvodet bestämda inkvarteringsersättningen i flertalet fall enligt tillgängliga statistiska uppgifter understiger hyresvärdet av en bostad utav den storlek, som i vanliga fall ansetts böra tillkomma respektive befattningshavare. Detta förhållande har givetvis medfört en ojämnhet i avlöningshänseende mellan de två grupperna av tjänstemän, innehavare av bostad in natura och uppbärare av kontant hyresersättning, i det att de förra såsom regel kunna anses något bättre ställda än de senare. Kommittén har därför icke ansett det stridande mot rättvisa och billighet, att vid fastställande av ett lönetillägg under fortsatt tillämpning av det nuvarande avlöningssystemet något mer tillgodose dem, vilka uppbära kontant ersättning, än dem, som erhålla bostad av staten, särskilt som allenast på detta sätt trygghet mot ett föregripande under vissa omständigheter av löneregleringens resultat erhålles.

På denna grund har kommittén ej heller ansett sig kunna föreslå någon förhöjning av tillägget för dem, som av staten erhålla större bostad än ett rum och kök, vare sig dessa tillhöra de obefordrade eller de befordrade grupperna. Den större och bättre bostaden torde här få anses verka utjämnande.

Den förhöjning av det nu utgående lönetillägget, som kommittén med hänsyn till vad ovan anförts är betänkt att föreslå, skulle för tjänsteman, vars ordinarie arvode icke överstiger 1,020 kronor och som icke innehar bostad in natura, uppgå till 90 kronor; för tjänsteman inom samma arvodesgräns, vilken tilldelats bostad in natura om högst 1 rum och kök, 60 kronor; samt för tjänsteman, vars ordinarie arvode överstiger 1,020 kronor men icke 1,500 kronor och som uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 30 kronor.

I fråga om den hänsyn, som bör tagas till den andra här ovan återgivna huvudsynpunkten för lönetilläggets bestämmande, eller önskemålet att undvika uppkomsten av bristande överensstämmelse med nuvarande avlöningar vid övriga kommunikations-

verk, ställer sig spörsmålet ganska invecklat såväl till följd av svårigheten att i vissa fall bedöma, vilka befattningar inom de olika verken jämförelsen bör gälla, som ock på grund av de djupgående olikformigheter i fråga om löneskalor m. m., vilka de skilda avlöningssystemen utvisa. I förra avseendet kan givetvis någon saklig prövning icke företagas av denna kommitté, vars sammansättning bestämts allenast för reglering av löneförhållandena inom ett av verken. Kommittén har emellertid till utgångspunkt tagit en jämförelse mellan avlöningarna för å ena sidan den stora obefordrade gruppen vid statens järnvägar, stationskarlsgruppen, och å andra sidan vardera av de lägst avlönade grupperna vid postverket och telegrafverket, eller postvaktmästare och posttjänstgörande samt stationsbiträden. I fråga om de befordrade grupperna är utgångspunkten för jämförelsen givetvis ännu vanskligare även utan ett ingående på arbetets värdesättande. Kommittén har härvidlag uppdragit en jämförelse mellan den allmänna förmansgruppen vid statens järnvägar, stationsförmän m. fl., och tjänstemännen i lägsta förmansställning vid postverket, förste postvaktmästare och förste posttjänstgörande. Som allmänt resultat av dessa jämförelser tillåter sig kommittén att framhålla följande. Enär avlöningsskalorna för närvarande erbjuda olikheter med hänsyn såväl till begynnelse- och slutavlönningar som till antalet ålderstillägg, dessas belopp och tiden för deras erhållande, samt skiljaktiga bestämmelser dessutom gälla i fråga om inkvarteringsersättning och ortstillägg, kan det icke undvikas, att även vid en ganska obetydlig förhöjning av avlöningsbeloppen för tjänstemännen vid statens järnvägar i enstaka fall de sammanlagda avlöningsförmånerna vid detta verk komma att utvisa ett överskott i stället för ett förutvarande underskott i jämförelse med de övriga verken, utan att dock härigenom i stort sett kan anses hava uppkommit någon obehörig förskjutning till statsbanetjänstemännens förmån. En ingående jämförelse av lönebeloppen å olika ortsgrupper och inom olika åldersklasser giver för övrigt vid handen, att dylika enstaka växlingar av överskott och underskott förekomma redan vid det nuvarande lönetillägget, ehuru detta ännu mindre kan anses hava bragt de lägsta statsbanetjänstemännen i lönehänseende i jämnhöjd med motsvarande befattningshavare vid postverket och telegrafverket. Kommittén har upprättat jämförande tabeller för belysande av dessa förhållanden, vilka tabeller bifogas¹⁾ och av kommittén i underdånighet åberopas. De avse, vad statens järnvägar beträffar, sådana tjänstemän inom de upptagna kategorierna, vilka uppbära kontant ersättning för bostad och bränsle. Till följd av den olika grupperingen i dyrortshänseende av stationeringsorterna, som gäller för de olika verken, har det varit nödvändigt att utföra jämförelsen för varje särskild ort, där tjänstemän från såväl statens järnvägar som från ett av de andra verken äro placerade.

Av tabellerna täcktes Kungl. Maj:t finna, att, såsom förut antytts, den här ovan ifrågasatta förhöjningen av det tillfälliga lönetillägget väl i en del fall skulle förändra nuvarande underskott för statsbanepersonalen till överskott eller ock öka befintligt överskott, men att ock, särskilt vad de äldre årsklasserna beträffar, en bestämd övervikt fortfarande komme att ligga hos postverket och telegrafverket. Kommittén har ock vid ett avvägande av den inbördes vikten utav de olika begränsande faktorerna, den blivande löne regleringen och hänsynen till de övriga verken, ansett den förstnämnda vara av den betydelse, att ifrågavarande smärre förskjutningar till statsbanetjänstemännens förmån icke böra förhindra lönetillskottets bestämmande enligt de grunder, som nyss angivits.

Kommittén har jämväl övervägt, huruvida det ur här ovan angivna synpunkter skulle kunna anses befogat att föreslå tillfälligt lönetillägg även för tjänstemän

¹⁾ Bil. A till detta protokoll.

med högre arvode än 1,500 kronor eller huruvida det låte sig göra, att jämväl de tjänstemän av högre grad, vilkas arvoden uppgå till samma belopp som de till lönetillägg berättigade tjänstemännens av lägre grad, tilldelades dylikt tillägg. I båda dessa hänseenden har kommittén emellertid icke funnit sig kunna föreslå någon förändring av vad nu gäller. Med allt beaktande särskilt av de lägst avlönade tjänstemännens av högre grad behov av löneförbättring har kommittén icke ansett sig kunna åsidosätta det förhållandet, att begynnelseavlönningarna för de lägsta grupperna av dylika tjänstemän inom de båda övriga här ovan omnämnda verken, eller vid postverket postexpeditörerna och vid telegrafverket assistenterna, för närvarande äro, å billigaste ort, desamma som för stationsskrivare och kontorsskrivare vid statens järnvägar. Önskemålet att undvika uppenbara rubbningar i förhållandet till de övriga verken utgör därför ett hinder för kommittén att föreslå tilldelandet av tillfälligt lönetillägg åt de lägst avlönade tjänstemännen av högre grad. Vad angår arvoden över 1,500 kronor för tjänstemännen av lägre grad så kan, utom ovan angivna synpunkter för begränsningen, även tagas i betraktande att ålderstilläggen från nämnda arvode och uppåt i intet fall äro lägre än 300 kronor, och att behovet av tillfälligt lönetillägg därför får anses vara något mindre trängande efter ett överskridande av nämnda arvodesgräns.»

På grund av det sålunda anförda har kommittén tillstyrkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå innevarande års riksdag att för år 1917 bevilja ett tillfälligt lönetillägg till nedannämnda ordinarie tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar att utgå efter följande grunder:

till tjänsteman, vars arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 210 kronor;

till tjänsteman, vars arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura om högst ett rum och kök, 180 kronor;

till tjänsteman, vars arvode överstiger 1,020 men icke 1,140 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 150 kronor;

till tjänsteman, vars arvode överstiger 1,140 men ej 1,380 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 120 kronor;

till tjänsteman, vars arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura av högre storlek än ett rum och kök, 120 kronor;

till tjänsteman, vars arvode utgör 1,140 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 120 kronor;

till tjänsteman, vars arvode utgör 1,500 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 90 kronor;

till tjänsteman, vars arvode överstiger 1,140 men icke 1,380 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 90 kronor; samt

till tjänsteman, vars arvode utgör 1,500 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 60 kronor.

Den ekonomiska innebörden av ifrågavarande förslag, anbragt å 1916 års avlöningsstat, har av kommittén beräknats till 2,181,900 kronor, av vilket belopp 1,509,180 kronor motsvarar nu utgående tillfälligt lönetillägg och 672,720 kronor den av kommittén föreslagna förhöjningen.

Två ledamöter av kommittén, direktören A. Kamph och ledamoten av riksdagens andra kammare, rådmannen A. Westman hava hyst en från kommitténs flertal avvikande mening. I avgiven reservation hava de yttrat sig sålunda: Reservation.

»Kommitténs beslut att föreslå en höjning i vissa avseenden av nu utgående tillfälliga lönetillägg kan icke av oss biträdas.

Såsom kommittén framhåller, är ifrågavarande lönetillägg att betrakta såsom en provisorisk avlöningsförbättring i avvaktan på den definitiva regleringens genomförande. Att under pågående utredning rörande den senare låta personalen komma i åtnjutande av en del utav den löneförhöjning, som kan bli resultatet av löne regleringen, är emellertid en åtgärd, som endast undantagsvis bör ifrågakomma och som i varje fall måste vidtagas med den största försiktighet. Då kommittén år 1914 tillstyrkte beviljande av det nuvarande tillägget, skedde detta ock med stor tvekan samt huvudsakligen på den grund, att regleringens genomförande syntes komma att kräva avsevärd tid. Det ansågs då billigt, att den personal, vilken till följd av de stegrade levnadskostnaderna mest vore i behov av en löneförbättring, erhöle en så långt gående förhöjning, som kunde anses tillräddig med hänsyn till den slutliga regleringen. Denna synpunkt är det av vikt att alltjämt fasthålla.

Tillser man då närmare, vilka omständigheter, som i allmänhet böra vara normerande för förhållandet mellan ett tillfälligt lönetillägg och den slutliga löne regleringen, är det till en början givet, att ett direkt föregripande av den senare ej får äga rum. Ett dylikt föregripande sker givetvis, om man så ökar de utgående avlöningarna genom tillfälligt lönetillägg, att de vid en slutlig reglering avsedda lönebeloppen överskridas. Men det kan icke heller anses överensstämmande med klok förståndighet att utan särskilt trängande skäl under väntetiden höja de utgående löneförmånerna till samma eller i det närmaste lika stort belopp, som man anser sig hava anledning antaga bli resultatet av löne regleringen. Det är nämligen ett av erfarenheten vid upprepade tillfällen bestyrkt förhållande, att en tillfällig löneförbättring av personalen närmast betraktas icke såsom en verklig del utav den löneförbättring, som med regleringen avses, utan i stället såsom en förmån, tillhörande de gamla avlöningsbestämmelser, i vilka förhöjning genom löne regleringen förväntas. Av större betydelse är emellertid svårigheten att på förhand bestämma verkningarna på varje punkt i ett ordnat lönesystem av en förhöjning i avlöningen till en viss grupp av befattningshavare, då denna förhöjning närmar sig eller så gott som sammanfaller med det maximum, som kan tänkas ifrågakomma vid regleringen. Det sistnämnda är enligt vår mening fallet beträffande kommittémajoritetens här föreliggande förslag. Då statsmakterna icke haft tillfälle att pröva de olika grunderna för det slutliga förslaget, skulle ett bifall till det av kommitténs majoritet nu förordade provisoriska lönetillägget därför i själva verket innebära, att statsmakterna avhände sig rätten att fullständigt obundna pröva samma förslag.

Man kan emellertid vid sidan härav uppställa frågan, huruvida en förhöjning av lönetillägget i och för sig ur synpunkten av personalens behov kan anses så trängande nödvändig, att ovan angivna betänkligheter böra få falla. Härvid har man, såsom ock kommitténs majoritet framhållit, att helt och hållet bortse från de av kriget framkallade exceptionella förhållandena, gent emot vilka särskilda åtgärder påkallats. Förutsatt således, att de omständigheter, som kunna inverka på bedömandet av detta spörsmål, skola hänföra sig till normala förhållanden, sådana de förelågo före krigsutbrottet, torde frågan böra besvaras nekande. Det nu utgående lönetillägget bestämdes nämligen, såsom förut antytts, år 1914 till så högt belopp, som då ansågs tillrädligt, och några särskilda omständigheter, som skulle föranleda en förhöjning för närvarande, kunna icke anses föreligga, om man fasthåller därvid, att fråga icke är om en definitiv lönereglering utan om ett tillfälligt lönetillägg.

Till närmare belysande av vår uppfattning om att det nu utgående lönetillägget såsom sådant är på ett i det stora hela tillfredsställande sätt avpassat kunna följande sifferuppgifter anföras.

Enligt 1907 års avlöningsreglemente uppbär den s. k. stationskarlsgruppen i begynnelseavlönning å billigaste ort i arvode 840 kronor, i beklädnadsersättning 120 kronor samt — därest bostad in natura ej erhålles — i ersättning för bostad och bränsle 168 kronor, tillhopa 1,128 kronor. Härtill kommer nu utgående tillfälligt lönetillägg av 120 kronor, vadan summan bliver 1,248 kronor. Enligt de av socialstyrelsen upprättade tabeller, som tillhandahållits kommittén, skulle den genomsnittliga ökningen i levnadskostnaderna för ett mindre hushåll under tiden från år 1905 — det sista år, för vilket statistik i ämnet var tillgänglig för 1906 års löneredlingskommitté — till och med år 1913 utgöra omkring 14,5 %. En motsvarande förhöjning av avlöningsbeloppet 1,128 kronor skulle utgöra 163 kronor 20 öre, sålunda endast 43 kronor 20 öre mer än nu utgående lönetillägg av 120 kronor. Härvid är dock att märka, att 1907 års avlöningar för statsbanepersonalen icke tillmätts endast för det då föreliggande behovet, utan, såsom 1906 års löneredlingskommitté även framhållit, avsetts att gälla för en längre tid med därunder motsedd ökning i levnadskostnaderna, under det att å andra sidan ett tillfälligt lönetillägg avpassas för att gälla endast en kortare tid. Vidare torde hänsyn böra tagas även därtill, att av befattningshavarna i de lägsta avlöningsgrupperna något över 50 % av staten erhålla bostad in natura jämte bränsle. Beräknas även för dessa sist avsedda tjänstemän utgiftsökningen till 14,5 %, ehuru för dem den avsevärda stegringen i hyres- och bränslepris saknar betydelse, så erhåller man ett belopp av 139 kronor 20 öre (eller 14,5 % å den kontanta avlöningen 960 kronor) såsom den förhöjning, vilken motsvarar den totala stegringen i levnadskostnaderna för ifrågasvarande tjänstemän, eller ett belopp, vilket med endast 19 kronor 20 öre överstiger det nu utgående tillägget av 120 kronor. Utan att tillmäta dessa siffror allt för stor betydelse kan man dock anse dem med rätt mycken tydlighet hänvisa på, att en sådan förhöjning av det tillfälliga lönetillägget, som kommitténs majoritet föreslår, icke kan anses välgrundad, då man fasthåller vid den ovan angivna tillfälliga naturen av samma tillägg.

Det nyssberörda förhållandet, att en del av personalen erhåller bostad in natura, under det att andra tilldelas kontant inkvarteringsersättning, har för övrigt av kommittén lagts till grund för en genomförd olikhet beträffande det föreslagna lönetillägget. Ifrågasätts kan emellertid, om denna skillnad i allo är rättvis och av de verkliga förhållandena betingad. Visserligen har bostad in natura med bränsle i all-

mänhet ett större värde än inkvarteringsersättningen, men detta förhållande förändras i vissa fall ej oväsentligt, då vederbörande tjänsteman uppnår högsta löneklass. Enligt av järnvägsstyrelsens verkställd utredning uppgår värdet av ett rum och kök jämte bränsle å billigaste ort till omkring 219 kronor. Den inkvarteringsersättning, som inom samma ortsgrupper utbetalas till en stationskarl i högsta löneklassen, utgör emellertid 228 kronor. Huruvida det i nu anförda fall innebär någon ekonomisk fördel att erhålla av staten upplåten bostad synes därför tvivelaktigt, men likväl skulle en tjänsteman med dylik bostad och i den avlöningsklass, som nyss angivits, enligt kommitténs förslag tilldelas ett lägre lönetillägg än den, som uppbär konstant inkvarteringsersättning. Härjämte kan anmärkas, att av dem, som uppbära dylik ersättning, en stor del ännu icke torde hava bildat familj, varför det även av denna anledning synes mindre tilltalande att tilldela ifrågavarande grupp ett högre provisoriskt tillägg än den, som erhåller bostad in natura och som till större delen torde bestå av gifta tjänstemän.

Härmed torde i huvudsak de omständigheter vara berörda, som med hänsyn till frågans allmänna läge och till den avsedda löneregleringen för statens järnvägars personal enligt vårt förmenande göra, att en förhöjning för närvarande av det utgående lönetillägget icke bör ifrågakomma. Såsom den mest avgörande synpunkten härvidlag torde måhända dock få betraktas det i den nådiga remissen sist anförda villkoret, eller att bristande överensstämmelse med nuvarande avlöningar vid övriga kommunikationsverk icke bör uppkomma. Sedan numera den uppfattningen trängt igenom, att de olika avlöningsreglementena för kommunikationsverken jämte tullverket med däri förekommande löneskalor böra sättas i ett enhetligt system samt förberedande åtgärder härför vidtagits, är det av största vikt, att icke hela detta arbete förryckes genom vidtagande under tiden av förhöjningar i de vid något av dessa verk nu utgående lönerna. Att fara för ett dylikt förryckande kan uppstå genom en förhöjning av lönetillägget till den lägst avlönade statsbanepersonalen torde framgå av följande exempel, med vilka åsyftas att belysa verkningarna i båda de uti nådiga remissen berörda särskilda avseendena.

Till den lägst avlönade gruppen vid postverket (postvaktmästare, postiljoner) utgår för närvarande å plats, där dyrortstillägg ej åtnjutes, en begynnelseavlönning av 1,200 kronor, vartill kommer fri beklädnad, vilken här liksom för järnvägspersonalen upptages till ett belopp av 120 kronor; således tillsammans 1,320 kronor. Med detta belopp har man att jämföra den begynnelseavlönning, som för närvarande vid statens järnvägar åtnjutes av stationskarlsgruppen och vilken, enligt vad förut sagts, å billigaste ort uppgår till 1,248 kronor. Därest, såsom kommitténs majoritet föreslagit, detta senare belopp skulle genom en ökning av det tillfälliga lönetillägget höjas med 90 kronor eller till 1,338 kronor, skulle således begynnelseavlönningen för grupp I vid statens järnvägar komma att med 18 kronor överstiga begynnelseavlönningen för grupp I vid postverket.

För att i någon mån belysa den inverkan, en dylik förhöjning kan komma att utöva vid uppgörande av ett gemensamt avlöningsreglemente för kommunikationsverken, torde här böra erinras om, att nu gällande avlöningsbestämmelser för postverket fastställdes så sent som år 1913. Vid avgivande av förslaget härtill yttrades, att »generalpoststyrelsen och de sakkunniga efter långvarigt och ingående dryftande av alla på frågan inverkan omständigheter kommit till den ståndpunkten, att det vid nu ifrågavarande lönereglering bör gälla att söka tillse, att posttjänstemännen av lägre grad inpassas i de av statsmakterna för de båda andra s. k. kommunikationsverken fastställda moderna lönesystem å plats, där posttjänstemännen med hän-

syn till arten och beskaffenheten av sitt arbete samt det därmed förenade ansvaret rätteligen böra ställas i avlöningshänseende.» På grundvalen av detta yttrande föreslog de lönebelopp, som nu utgå till postverkets funktionärer och som av föredragande departementschefen tillstyrktes under uttalande av, att »med dessa löneförmåner torde man kunna säga, att förste postvaktmästarna och postvaktmästarna erhålla en avlöning, som är skäligen utmätt i förhållande till jämförliga befattningshavare i andra verk». Det är att märka, att när dessa uttalanden fälldes, stationskarlsgruppen vid statens järnvägar uppbar 120 kronor mindre än för närvarande, enär något tillfälligt lönetillägg då ej utgick. Utan att ingå i något bedömande av, huruvida de återgivna uttalandena vid nuvarande tidpunkt i allo äga giltighet, torde man genom desamma få anse ådagalagt, att en ytterligare provisorisk löneförhöjning till stationskarlsgruppen vid statens järnvägar icke blott kan föregripa den blivande löneregleringen utan ock förrycka den ställning i löneavseende, som befattningshavarna vid postverket och vid statens järnvägar kunna finnas böra intaga i förhållande till varandra.

Även om man utgår ifrån att stationskarlsgruppen i avlöningshänseende bör likställas med postvaktmästargruppen, något som tillsvidare torde vara vanskligt att med bestämdhet yttra sig om, visar emellertid en närmare granskning, att skillnaden i utgående avlöningsförmåner för närvarande i åtskilliga fall är vida mindre än de ovan angivna siffrorna 1,248 och 1,320 kronor utvisa. Det förstnämnda beloppet åtnjutes nämligen endast av sådana tjänstemän vid statens järnvägar, som äro stationerade å billigaste orter enligt den vid detta verk gällande ortsindelningen. På dylika platser finnas emellertid endast i några enstaka fall postvaktmästare anställda. Å orter, där dessa senare uppbära avlöning utan ortstillägg, tillkommer i regel för stationskarlsgruppen en förhöjning i inkvarteringsersättningen av 42 å 84 kronor. Vidare torde hänsyn böra tagas därtill, att befattningshavare vid statens järnvägar åtnjuta en förmån, som icke tillkommer tjänstemännen vid övriga verk, bestående ådrutinnan, att de förra äga rätt till, förutom fria resor för sig själva å statens och enskilda järnvägar, jämväl fria resor för familjemedlemmar jämte fria varutransporter å statens järnvägar, en förmån, som särskilt i dyrtider för ett betydande antal befattningshavare är av verkligt ekonomiskt värde.

Slutligen kan påpekas, att den av kommittén tilltänkta omläggningen av avlöningssystemet därhän, att förmånen av fri bostad såsom självständig avlöningsform upphör och att hyra i stället skall erläggas av dem, som erhålla bostad av staten, i och för sig påkallar en förhöjning av lönerna, något som i detta sammanhang är förtjänt av ett visst beaktande. Insättes det ovan angivna värdet å ett rum och kök jämte bränsle, 219 kronor, i nuvarande lönestat för de lägst avlönade av stationskarlsgruppen, erhållas följande siffror: arvode 840 kronor, beklädnadsersättning 120 kronor, tillfälligt lönetillägg 120 kronor, hyra för ett rum och kök med bränsle 219 kronor, eller tillsammans 1,299 kronor. Läggas härtill den av kommitténs majoritet föreslagna förhöjning för dem, som åtnjuta fri bostad, 60 kronor, ernås ett belopp av 1,359 kronor. Detta bleve då den *lägsta* siffra, med vilken man vid den slutliga löneregleringen hade att jämföra *nuvarande* lägsta löner vid de närstående verken. Av dessa har utav oss hittills endast berörts postverket. Vid telegrafverket utgår avlöningen för grupp I (stationsbiträden) i lägsta lönegraden med inalles 1,245 kronor och ställer sig således lägre än redan nu utgående avlöningsförmåner i motsvarande lönegrad till stationskarlsgruppen.

Att ingå på några andra jämförelser än beträffande de lägsta inom de obefordrade huvudgrupperna förekommande avlöningsbeloppen torde vara överflödigt, då

det i varje lönesystem är just dessa, som bliva grundläggande för hela löneskalan. Den minsta förändring i de lägsta lönesiffrorna medför nämligen oundvikliga konsekvenser beträffande avlönings-skalan i övrigt.

Då av det anförda enligt vårt förmenande framgår, att omständigheterna i stort sett icke äro sådana, att de påkalla en förhöjning av nu utgående tillfälligt lönetillägg, och då en sådan förhöjning dessutom lätteligen kan föregripa den slutliga regleringen av löneförhållandena ävensom åstadkomma bristande överensstämmelse med nuvarande avlöningar vid övriga kommunikationsverk, hava vi ansett, att kommittén bort avstyrka proposition om beviljande av ett högre tillfälligt lönetillägg än det nu utgående åt den här ifrågavarande järnvägspersonalen.»

Till följd av remiss har järnvägsstyrelsen den 11 mars 1916 avgivit utlåtande över kommitténs förslag.

Järnvägs-
styrelsen.

Styrelsen har därvid yttrat sig sålunda:

»Med hänsyn till att löneregleringen för statens järnvägars lägre personal synes komma att uppskjutas längre än vad som hittills kunnat antagas, finner styrelsen starka skäl tala för en förhöjning av det nu utgående tillfälliga lönetillägget, för såvitt detta kan ske utan att härigenom den slutliga regleringen föregripes. Kommittén har i detta avseende i den hit remitterade skrivelsen meddelat, att de av kommittén föreslagna beloppen äro så avvägda, att ett dylikt föregripande icke äger rum, därest den slutliga regleringen kommer att ske i enlighet med de grunder, som av kommittén utarbetats.

Beträffande den av kommittén förordade skillnaden i avseende å lönetilläggets belopp mellan befattningshavare, som innehava fri bostad, och dem, vilka uppbära kontant hyresersättning, yttrar kommittén, under framhållande, att de förra såsom regel kunna anses något bättre ställda än de senare, att kommittén icke ansett det stridande mot rättvisa och billighet att vid fastställande av ett lönetillägg under fortsatt tillämpning av det nuvarande avlönings-systemet något mera tillgodose dem, vilka uppbära kontant ersättning, än dem, som erhålla bostad av staten, särskilt som allenast på detta sätt trygghet mot ett föregripande under vissa omständigheter av löneregleringens resultat erhålles.

Av vad kommittén sålunda yttrat synes det styrelsen framgå, att de av kommittén föreslagna grunderna, efter vilka det förhöjda lönetillägget skulle utgå, så nära ansluta sig till det avlönings-system, som kommittén kommer att föreslå, att en rubbning av berörda grunder kan tänkas komma att inverka störande på den slutliga löneregleringen.

Vid sådant förhållande och då styrelsen saknar kännedom om den närmare utformningen av kommitténs lönesystem, finner sig styrelsen icke kunna i detalj ingå i prövning av de utav kommittén föreslagna grunderna för lönetillägget, utan måste i huvudsak inskränka sig till att uttala sig beträffande de föreslagna beloppens skälighet över huvud taget. I detta avseende får styrelsen tillkännagiva, att styrelsen, i den mån styrelsen nu kan bedöma frågan, icke finner anledning till erinran mot förslaget. Styrelsen vill dock härvidlag uttryckligen framhålla, att styrelsen härigenom icke får anses hava godkänt de principer, som ytterst ligga till grund för samma förslag.

I ett avseende anser sig styrelsen böra förorda en avvikelse från grunderna i förslaget, nämligen i fråga om den skillnad, som i detsamma göres i fråga om löne-

tilläggets belopp mellan sådana befattningshavare, som innehava fri bostad om ett rum och kök, å ena, samt dem, som innehava två rum och kök, å andra sidan. Styrelsens erinran härutinnan avser särskilt befattningshavare inom lägsta avlöningsgruppen, vilka såsom bostad in natura i regeln innehava ett rum och kök, ehuru de, där så kan finnas anordnat i nyare boställshus, ibland kunna tilldelas två rum och kök. Då det totala utrymmet i nu ifrågavarande olika slag av bostäder är ungefär detsamma och bostäderna alltså, betraktade såsom löneförmån, kunna i stort sett anses likvärdiga eller i allt fall skilja sig mindre från varandra än vad fallet ofta kan vara med en äldre och en nyare enrumslägenhet, finner styrelsen ingen anledning föreligga att i löneregringsfrågans nuvarande skede, på sätt kommittén föreslagit, låta ett lönetillägg utgå med lägre belopp för sådana befattningshavare i lägsta avlöningsgruppen, vilka innehava tjänstebostad om två rum och kök, än för motsvarande befattningshavare med tjänstebostad om ett rum och kök.

Med befattningshavare inom lägsta avlöningsgruppen, som hava fri bostad, torde ifråga om lönetilläggets belopp böra likställas sådana befattningshavare i högre avlöningsgrupp än den lägsta, vilka i regeln såsom tjänstebostad pläga erhålla två rum och kök, men av någon anledning endast tilldelats ett rum och kök eller också en sådan tvårumslägenhet, att densamma i avseende å det totala utrymmet kan anses likvärdig med en lägenhet om ett rum och kök. Härvidlag synas de av styrelsen meddelade föreskrifterna för uppgörande av förslag till boställsbyggnader ävensom för byggnadernas uppförande vid statens järnvägar kunna tjäna till ledning. Enligt dessa föreskrifter bör golvytan för en för banvakter, stationskarlar m. fl. avsedd lägenhet om två rum och kök icke överstiga 52 kvm.

Enligt vad styrelsen under hand inhämtat, kommer den av styrelsen föreslagna ändringen icke att medföra någon störande inverkan å den blivande löneregleringen.

I motsats mot kommittén finner sig styrelsen böra förorda, att tjänstemän av högre grad, som innehava arvode av högst 1,500 kronor, erhålla lönetillägg efter samma grunder, som enligt förslaget skulle gälla för tjänstemän av lägre grad. Den av kommittén emot en dylik anordning framförda betänkligheten, hämtad från en jämförelse med tjänstemän i motsvarande ställning vid post- och telegrafverken, synes styrelsen böra vinna mindre beaktande än den synpunkten, att likformighet i avlöningsförmåner bör råda inom samma verk; och från denna synpunkt torde det vara överensstämmande med billighet och rättvisa att all personal med arvode understigande ett visst maximum, oavsett tjänstegraden, kommer i åtnjutande av lönetillägg.

En utsträckning av rätten till lönetillägg till nyssnämnda personalgrupp motsvarar en kostnad av omkring 32,000 kronor.

På sätt styrelsen i sin underdåniga skrivelse i ämnet den 14 december 1915 framhållit, har styrelsen i förslag till beräkning av den behållna inkomsten av statens järnvägar för år 1917 medräknat den utgift, omkring 1,500,000 kronor, som motsvarar kostnaden för tillfälligt lönetillägg för år 1917 enligt nu gällande grunder. I händelse av bifall till det nu föreliggande förslaget kommer denna utgift att ökas med dels det belopp, som enligt kommitténs beräkning motsvarar den av kommittén föreslagna förhöjningen eller 672,720 kronor, dels ock den av styrelsen beräknade kostnaden för utbetalande av lönetillägg även till tjänstemän av högre grad med arvode av högst 1,500 kronor eller omkring 32,000 kronor. Berörda utgiftsökning, tillsammans omkring 704,700 kronor, torde emellertid icke böra tillmätas alltför stor betydelse med hänsyn till osäkerheten under nuvarande förhållanden av de gjorda beräkningarna av den behållna inkomsten av statens järnvägar.»

På grund av vad sålunda anförts har styrelsen förordat, att ett förhöjt lönetillägg i enlighet med nedanstående grunder måtte, räknat från och med den 1 januari 1917, utgå till ordinarie tjänstemän av högre och lägre grad vid statens järnvägar med arvode icke överstigande 1,500 kronor:

a) till ordinarie tjänsteman, vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 210 kronor;

b) till ordinarie tjänsteman, tillhörande lägsta avlöningsgruppen (arvode 840—1,140 kronor), vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 180 kronor;

c) till ordinarie tjänsteman, tillhörande högre avlöningsgrupp än som i b) sägs, vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura om högst ett rum och kök eller en därmed likvärdig lägenhet om två rum och kök, 180 kronor;

d) till ordinarie tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,020 men icke 1,140 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 150 kronor;

e) till ordinarie tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,140 men ej 1,380 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 120 kronor;

f) till ordinarie tjänsteman, tillhörande högre avlöningsgrupp än som i b) sägs, vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura av högre storlek än som i c) angivits, 120 kronor;

g) till ordinarie tjänsteman, vilkens arvode utgör 1,140 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 120 kronor;

h) till ordinarie tjänsteman, vilkens arvode utgör 1,500 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 90 kronor;

i) till ordinarie tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,140 men icke 1,380 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 90 kronor; samt

j) till ordinarie tjänsteman, vilkens arvode utgör 1,500 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 60 kronor.

Järnvägsfullmäktige, grosshandlaren J. A. Waller och bruksdisponenten O. M. Strömberg hava varit skiljaktiga från styrelsens beslut och förenat sig om följande yttrande:

Reservation.

»Vi finna oss icke kunna biträda järnvägsstyrelsens beslut att hos Kungl. Maj:t hemställa om förhöjning av nu utgående tillfälliga lönetillägg åt viss ordinarie personal vid statens järnvägar i huvudsaklig överensstämmelse med ett av 1914 års kommitté angående löneförhållandena vid statens järnvägar den 2 februari 1916 avgivet förslag.

Vid det förhållande att redan nu utgående lönetillägg beräknats ungefär motsvara den intill tiden närmast före krigsutbrottet 1914 uppkomna fördyringen av levnadskostnaderna; att den under och genom kriget uppkomna fördyring av samma kostnader torde komma att föranleda särskilt krigstidstillägg åt personalen; samt att det ej torde kunna undgås, att statsmakterna vid fattande av beslut rörande den förestående definitiva löneregleringen komma att känna sig i viss mån bundna av ett i förväg beslutat lönetillägg, som, att döma av kommitténs uttalanden, synes nära sammanfalla med kommitténs tillämnade förslag till slutgiltiga avlöningsbestämmelser; anse vi nämligen att tillräckliga skäl för tillstyrkande av ifrågavarande förhöjning i lönetillägget icke nu föreligger.»

Departements-
chefen.

Då det gäller att taga ståndpunkt till frågan, huruvida en förhöjning av det till viss personal vid statens järnvägar utgående tillfälliga avlöningstillägget bör äga rum, har man i första hand att klargöra för sig de motiv, som föranlett, att detta tillägg över huvud taget beviljats. Dessa motiv lära utan tvivel hava varit desamma, som orsakat tillsättandet av omförmälda 1914 års kommitté för reglering av vissa löneförhållanden vid statens järnvägar, nämligen dels den väsentliga stegringen av levnadskostnaderna efter genomförandet år 1907 av senaste lönereglering för statsbanepersonalen, dels det i förhållande till motsvarande personal vid post- och telegrafverken oförmånliga läge i lönehänseende, vari järnvägspersonalen kommit, sedan löneregleringar för personal vid nämnda bägge verk efter berörda tidpunkt ägt rum. Dessa bägge omständigheter torde hava ansetts vara av den påfallande beskaffenhet, att 1914 års senare riksdag, med behjärtande av särskilt den lägre järnvägspersonalens ställning, funnit den då beräknade tidpunkten — tidigast år 1917 — för genomförandet av den definitiva löneregleringen så jämförelsevis avlägsen, att ett tillfälligt avlöningstillägg borde beredas sistnämnda personal. Vid avvägandet av detta avlöningstillägg gällde det emellertid givetvis att noga tillse, att genom en dylik åtgärd den blivande definitiva regleringen icke i något avseende komme att föregripas. På grund därav och då arbetena inom 1914 års kommitté vid tidpunkten för behandlingen av frågan om detta tillfälliga avlöningstillägg helt naturligt ännu befunno sig på ett allenast förberedande stadium, ansåg sig kommittén vid avgivande av sitt sedermera av järnvägsstyrelsen tillstyrkt och av riksdagen godkända förslag i ämnet böra stanna vid att föreslå jämförelsevis strängt begränsade belopp.

Den nuvarande provisoriska regleringen torde sålunda kunna sägas hava dikterats av den uppfattningen, att man billigtvis borde låta den

mest behövande personalen omedelbart komma i åtnjutande av en del av den blivande definitiva löneökningen, men att denna del tillika borde avvägas med sådan försiktighet, att ett föregripande av den definitiva löneregleringen under inga omständigheter behövde befaras.

Reservanterna inom såväl 1914 års kommitté som järnvägsstyrelsen synas emellertid vid behandlingen av den föreliggande frågan hava tagit till utgångspunkt, att det nu utgående avlöningstillägget beräknats att, närmare än som enligt min uppfattning kan anses hava varit fallet, motsvara den intill tiden för dess beviljande uppkomna fördyringen av levnadskostnaderna. Bland annat på grund därav samt med hänsyn till det förhållandet, att en särskild så kallad krigstidshjälp ifrågasatts skola beredas vissa statstjänare, hava dessa reservanter ansett sig icke kunna biträda kommitténs förslag om förhöjning av det tillfälliga lönetillägget.

Är den av mig förut återgivna uppfattningen av sakläget — såsom jag håller före — den riktiga, synes emellertid vad reservanterna i nu förevarande hänseende anført ej kunna tillerkännas avgörande betydelse.

Man torde icke kunna annat än dela 1914 års kommittés uppfattning att, därest det statsfinansiella läget och förhållandena i övrigt varit sådana, att den definitiva lönerenformen redan nu kunnat verkställas, detta ur synpunkten av personalens allmänna behov av förbättrade avlöningsvillkor måste anses hava varit behövt och av omständigheterna påkallat.

Med hänsyn härtill och då mellankomna omständigheter — å ena sidan tidsläget och å den andra sidan den åt förutnämnda 1915 års kommission anförtrödda utredningen om gemensamma avlöningsbestämmelser, vars slutförande torde böra avvaktas — lära komma att medföra en till sin omfattning ännu icke fullt beräknelig förskjutning av tidpunkten för den definitiva löneregleringen, synes mig 1914 års kommitté hava rätt i sin uppfattning, att frågan om förhöjning av det nuvarande avlöningstillägget ur allmänna grunder bör behjärtas.

Vid bestämmandet av det belopp, varmed ifrågavarande avlöningstillägg sålunda må anses böra förhöjas, har man, såsom 1914 års kommitté anmärkt, särskilt att tillse, att man ej föregriper den definitiva löneregleringen, samt att taga vederbörlig hänsyn till de övriga kommunikationsverkens avlöningsförhållanden.

I det förra avseendet har kommittén anført, att de belopp, kommittén på förut angivet sätt föreslagit, icke innebure ett föregripande av den slutliga regleringen, därest densamma komme att ske i enlighet med de grunder, som av kommittén utarbetats.

Reservanterna inom kommittén hava å sin sida betonat svårigheten att på förhand bestämma verkningarna på varje punkt i ett ordnat lönesystem

av en förhöjning i avlöningen till en viss grupp befattningshavare, då denna förhöjning närmar sig eller så gott som sammanfaller med det maximum, som kan tänkas ifrågakomma vid regleringen. Det kan icke bestridas, att denna tankegång äger berättigande. Visserligen skulle en förhöjning enligt kommitténs förslag med respektive 90, 60 och 30 kronor, allt efter arvodets storlek och bostadsförmånens beskaffenhet, efter vad som uppgivits, icke komma att föregripa en definitiv reglering enligt de grunder, kommittén tänkt sig. Förvisso kräver emellertid tillbörlig försiktighet, att man icke nu går så långt, att man betager sig möjligheten att fullt oberoende bedöma löneregleringsfrågan för statsbanepersonalen, då den omsider framlägges för definitiv lösning. För tillgodoseende av detta krav skulle jag för min del vilja ifrågasätta, att beloppen för förhöjningen komma att utgöra respektive 60, 40 och 20 kronor. Stannar man vid sålunda begränsade belopp, torde, särskilt med hänsyn till den skillnad, som gjorts mellan befattningshavare, som uppbära kontant hyresersättning, och de, som åtnjuta bostad in natura, några farhågor ur nu förevarande synpunkt icke behöva förefinnas.

En synpunkt, vid vilken reservanterna inom kommittén synas lägga en viss vikt, är den, att, såsom de uttrycka sig, en tillfällig avlöningsförbättring åt personalen närmast betraktas icke såsom en verklig del utav den löneförbättring, som med regleringen avses, utan i stället såsom en förmån, tillhörande de gamla avlöningsbestämmelser, i vilka förhöjning genom löneregleringen förväntas. Denna farhåga synes mig knappast grundad. Sett mot bakgrunden av vad jag nyss anfört i fråga om de allmänna skälen för det tillfälliga avlöningstillägget, torde det vara alldeles klart, att detta tillägg i hela sin omfattning skall inräknas bland de förmåner, som en definitiv reglering kan komma att medföra.

Vidare hava reservanterna ansett, att med kommitténs förslag det skulle uppstå fara, att förhållandet till avlöningarna för befattningshavare vid övriga kommunikationsverk skulle förryckas.

I anledning av denna invändning må erinras, att kommittén själv betonat, hurusom det är ganska invecklat att undvika bristande överensstämmelse därutinnan, såväl till följd av svårigheten att i vissa fall bedöma, vilka befattningar inom de olika verken, jämförelsen bör gälla, som på grund av de djupgående olikformigheter, som de skilda avlöningssystemen utvisa. Jag kan icke heller underlåta att i detta sammanhang erinra om kommitténs yttrande, att avlöningsskalorna för närvarande erbjuda olikheter med hänsyn såväl till begynnelse- och

slutavlöningar som till antalet ålderstillägg, dessas belopp och tiden för deras erhållande, samt att skiljaktiga bestämmelser dessutom gälla i fråga om inkvarteringsersättning och ortstillägg. Det kan därför enligt kommitténs uppfattning icke undvikas, att även vid en ganska obetydlig förhöjning av avlöningsbeloppen för tjänstemännen vid statens järnvägar i enstaka fall de sammanlagda avlöningsförmånerna vid detta verk komma att utvisa ett överskott i stället för ett förutvarande underskott i jämförelse med de övriga verken, utan att dock härigenom i stort sett kan anses hava uppkommit någon obehörig förskjutning till statsbanetjänstemännens förmån. Kommittén har vidare framhållit, hurusom dylika enstaka växlingar av överskott och underskott förekomme redan vid det nuvarande lönetillägget, ehuru detta ännu mindre kunde anses hava i lönehänseende bragt de lägsta statsbanetjänstemännen i jämnhöjd med motsvarande befattningshavare vid postverket och telegrafverket. Den av kommittén ifrågasatta förhöjningen av det tillfälliga lönetillägget skulle väl i en del fall, säger kommittén, förändra nuvarande underskott för statsbanepersonalen till överskott eller ock öka befintligt överskott, men en bestämd övervikt skulle, särskilt vad de äldre årsklasserna beträffade, fortfarande komma att ligga hos postverket och telegrafverket.

De av kommittén framlagda tabellerna bestyrka visserligen kommitténs uppgift, att med dess förslag, särskilt vad de äldre årsklasserna beträffar, en bestämd övervikt fortfarande kommer att ligga hos postverket och telegrafverket. Det kan emellertid enligt min uppfattning icke vara med tillbörlig förtänksamhet förenligt att föra den tillfälliga löneökningen därhän, att lönesiffrorna för statsbanepersonalen i den omfattning, som kommitténs förslag innebär, gå över dem för motsvarande personal i jämförliga verk. Att ett dylikt förhållande i viss mån med nödvändighet måste uppkomma till följd av avlöningssystemens olikformighet, därest någon ökning över huvud taget skall kunna beredas, är, såsom kommittén framhållit, uppenbart. Likväl synes det mig icke tillrådligt att gå fullt så långt som kommittén föreslagit. Även med hänsyn till vad jag nu anført, torde det få anses välgrundat att begränsa höjningen av det tillfälliga avlöningstillägget till respektive 60, 40 och 20 kronor. Med en så bestämd förhöjning synas betänkligheterna ur nu berörda synpunkt vara reducerade till ett minimum. Beträffande verkningarna av en sådan förhöjning tillåter jag mig i övrigt hänvisa till de som bilaga B vidfogade, på min begäran inom järnvägsstyrelsen upprättade tabellerna.

Beträffande lönetilläggets bestämmande till olika belopp alltefter det bostad och bränsle erhållas in natura eller kontant ersättning därför utgår, delar jag den uppfattning, järnvägsstyrelsen gjort gällande.

Däremot kan jag icke tillstyrka järnvägsstyrelsens förslag att tillfälligt avlöningstillägg beredes även tjänstemän av högre grad med arvode av högst 1,500 kronor. En dylik åtgärd skulle nämligen medföra en föga lämplig olikformighet gent emot andra kommunikationsverk.

Innebörden av det utav mig nu förordade förslaget, jämfört med de av kommittén och järnvägsstyrelsen framlagda, framgår av följande tabell.

Arvode	Bostad in natura eller bostadsersättning	Tillfälligt lönetillägg			
		1915 och 1916	för 1917		
			enligt kommitténs förslag	enligt järnvägsstyrelsens förslag	enligt propositionen
högst 1,020	Bostadsersättning	120	210	210	180
	Bostad in natura	120	120 el. 180 ¹⁾	120 el. 180 ²⁾	120 el. 160 ³⁾
1,021—1,140	Bostadsersättning	120	150	150	140
	Bostad in natura	120	120	120	120
1,141—1,380	Bostadsersättning	90	120	120	110
	Bostad in natura	90	90	90	90
1,381—1,500	Bostadsersättning	60	90	90	80
	Bostad in natura	60	60	60	60

¹⁾ 180 kronor, därest bostaden utgöres av lägenhet om högst 1 rum och kök; 120 kronor, därest bostaden är större.

²⁾ 180 kronor för tjänsteman i lägsta avlöningsgruppen och för tjänsteman i högre grupp, därest hans bostad utgöres av lägenhet om högst 1 rum och kök eller därmed likvärdig lägenhet om 2 rum och kök; 120 kronor för tjänsteman i högre grupp, därest hans bostad är större än nu sagts.

³⁾ I enlighet med järnvägsstyrelsens förslag med undantag därav, att det högre lönetillägget minskats från 180 till 160 kronor.

Obs. därjämte, att enligt järnvägsstyrelsens förslag även tjänstemän av *högre* grad skulle bliva delaktiga av den tillfälliga löneförbättringen.

Den ekonomiska innebörden av det av mig nu förordade förslaget, tillämpat å 1916 års avlöningsstat, har inom järnvägsstyrelsen beräknats till 1,959,980 kronor, varav 1,509,180 kronor motsvara redan utgående tillfälligt lönetillägg och 450,800 kronor den nu ifrågasatta förhöjningen av detsamma. Enligt vad järnvägsstyrelsen meddelat, har styrelsen i sitt förslag till beräkning av den behållna inkomsten för statens järnvägar för år 1917 — vilket förslag lagts till grund för beräkningen av nämnda inkomst i den till innevarande års riksdag avlåtna statsverks-

proposition — av förenämnda belopp medräknat endast den utgift av omkring 1,500,000 kronor, som motsvarar kostnaden för tillfälligt löne-tillägg för år 1917 enligt nu gällande grunder. Med hänsyn såväl till osäkerheten under nuvarande förhållanden av de utav styrelsen gjorda beräkningarna av berörda inkomst, som ock därtill, att styrelsen vid dessa beräkningar i avseende å driftkostnaderna räknat mera rikligt, har styrelsen emellertid förklarat sig anse, att den nu ifrågakommande större utgiften för det provisoriska lönetillägget syntes kunna betraktas inbegripen i det belopp för driftkostnaderna under år 1917, som styrelsen förut uppgivit. Någon ändring av den beräknade nettobehållningen av statens järnvägar för år 1917 synes alltså icke behöva ifrågakomma.

Med åberopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till nedannämnda ordinarie tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar må under år 1917 av statens järnvägars trafikmedel utgå tillfälligt löne-tillägg med följande belopp, nämligen

a) till tjänsteman, vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 180 kronor;

b) till tjänsteman, tillhörande lägsta avlöningsgruppen (arvode 840—1,140 kronor), vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 160 kronor;

c) till tjänsteman, tillhörande högre avlöningsgrupp än som i b) sägs, vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura om högst ett rum och kök eller en därmed likvärdig lägenhet om två rum och kök, 160 kronor;

d) till tjänsteman, tillhörande högre avlöningsgrupp än som i b) sägs, vilkens arvode icke överstiger 1,020 kronor och som därjämte innehar bostad in natura av högre storlek än som i c) angivits, 120 kronor;

e) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,020 men icke 1,140 kronor och som därjämte uppbär kontant ersättning för bostad och bränsle, 140 kronor;

f) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,020 men icke 1,140 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 120 kronor;

g) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,140 men ej 1,380 kronor och som därjämte uppbär konstant ersättning för bostad och bränsle, 110 kronor;

h) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,140 men icke 1,380 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 90 kronor;

i) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,380 men icke 1,500 kronor och som därjämte uppbär konstant ersättning för bostad och bränsle, 80 kronor; samt

j) till tjänsteman, vilkens arvode överstiger 1,380 men icke 1,500 kronor och som därjämte innehar bostad in natura, 60 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hugo Landelius.

Bilaga A.

Tabell I.

Jämförelse mellan stationskarls vid statens järnvägar och postvaktmästares nuvarande avlöningsförmåner å för statens järnvägar och postverket gemensamma tjänsteorter. I avlöningsförmånerna äro inberäknade: för *stationskarl* arvode, ersättning för bostad och bränsle, beklädnadsersättning, dyrtortstillägg, kallortstillägg och för år 1916 beviljat tillfälligt lönetillägg; för *postvaktmästare* fast avlönning, värdet av uniformsbeklädnad (120 kronor) samt ortstillägg.

	1			2			3			4		
	Kiruna			Malmberget			Stockholm			Gällivare		
	Stk.	Postv.	Skillnad	Stk.	Postv.	Skillnad	Stk.	Postv.	Skillnad	Stk.	Postv.	Skillnad
Begynnelseavlönning.	1,656	1,570	+ 86	1,596	1,570	+ 26	1,476	1,570	— 94	1,554	1,570	— 16
Avlöning efter 3 år	1,740	1,670	+ 70	1,680	1,670	+ 10	1,560	1,670	—110	1,635	1,670	— 35
» » 5 »	1,740	1,720	+ 20	1,680	1,720	— 40	1,560	1,720	—160	1,635	1,720	— 85
» » 6 »	1,814	1,820	— 6	1,754	1,820	— 66	1,634	1,820	—186	1,716	1,820	—104
» » 9 »	1,900	1,920	— 20	1,840	1,920	— 80	1,720	1,920	—200	1,790	1,920	—130
» » 10 »	1,900	1,970	— 70	1,840	1,970	—130	1,720	1,970	—250	1,790	1,970	—180
» » 12 »	2,020	2,120	—100	1,960	2,120	—160	1,840	2,120	—280	1,910	2,120	—210

	5			6			7			8		
	Östersund			Norrköping, Malmö, Göteborg, Uppsala, Sundsvall			Södertälje			Karlstad, Sollefteå, Umeå		
	Stk.	Postv.	Skillnad	Stk.	Postv.	Skillnad	Stk.	Postv.	Skillnad	Stk.	Postv.	Skillnad
Begynnelseavlönning.	1,416	1,520	—104	1,434	1,520	— 86	1,374	1,520	—146	1,392	1,520	—128
Avlöning efter 3 år	1,500	1,620	—120	1,515	1,620	—105	1,455	1,620	—165	1,470	1,620	—150
» » 5 »	1,500	1,670	—170	1,515	1,670	—155	1,455	1,670	—215	1,470	1,670	—200
» » 6 »	1,574	1,770	—196	1,596	1,770	—174	1,536	1,770	—234	1,548	1,770	—222
» » 9 »	1,660	1,870	—210	1,670	1,870	—200	1,610	1,870	—260	1,626	1,870	—244
» » 10 »	1,660	1,920	—260	1,670	1,920	—250	1,610	1,920	—310	1,626	1,920	—294
» » 12 »	1,780	2,070	—290	1,790	2,070	—280	1,730	2,070	—340	1,782	2,070	—288

	9 Strömsund			10 Bastuträsk, Jörn			11 Örebro			12 Saltskog		
	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad
Begynnelseavlöning.	1,350	1,520	—170	1,308	1,520	—212	1,434	1,470	— 36	1,374	1,470	— 96
Avlöning efter 3 år	1,425	1,620	—195	1,380	1,620	—240	1,515	1,570	— 55	1,455	1,570	—115
» » 5 »	1,425	1,670	—245	1,380	1,670	—290	»	»	»	»	»	»
» » 6 »	1,500	1,770	—260	1,452	1,770	—318	1,596	1,670	— 74	1,536	1,670	—134
» » 9 »	1,575	1,870	—295	1,524	1,870	—346	1,670	1,770	—100	1,610	1,770	—160
» » 10 »	1,575	1,920	—345	1,524	1,920	—396	»	»	»	»	»	»
» » 12 »	1,725	2,070	—345	1,668	2,070	—402	1,790	1,920	—130	1,730	1,920	—190
	13 Halmstad, Jönkö- ping, Linköping, Lund, Örnköldsvik, Hälsingborg			14 Hudiksvall, Krylbo, Eslöv, Höganäs, Trälleborg, Udde- valla, Ånge, Katrineholm			15 Piteå			16 Långsele, Skellefteå		
	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad
Begynnelseavlöning.	1,392	1,470	— 78	1,332	1,470	—138	1,410	1,470	— 60	1,350	1,470	—120
Avlöning efter 3 år	1,470	1,570	—100	1,410	1,570	—160	1,485	1,570	— 85	1,425	1,570	—145
» » 6 »	1,548	1,670	—122	1,488	1,670	—182	1,560	1,670	—110	1,500	1,670	—170
» » 9 »	1,626	1,770	—144	1,566	1,770	—204	1,635	1,770	—135	1,575	1,770	—195
» » 12 »	1,782	1,920	—138	1,722	1,920	—198	1,785	1,920	—135	1,725	1,920	—195
	17 Bollnäs, Krokoms, Ljusdal, Söderhamn, Alingsås, Arvika, Bräcke, Gnesta, Fal- kenberg, Falköping R., Hallsberg, Kristine- hamn, Kil, Lands- krona, Mjölby, Sala, Skövde, Tranås, Var- berg, Stenungsund			18 Morjärv, Långträsk, Över-Torneå			19 Jämtlands Sikås, Ragunda, Hällnäs, Vännäs, Tvärålund			20 Gällö, Ockelbo, Vingåker		
	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad
Begynnelseavlöning.	1,290	1,470	—180	1,368	1,470	—102	1,308	1,470	—162	1,248	1,470	—222
Avlöning efter 3 år	1,365	1,570	—205	1,440	1,570	—130	1,380	1,570	—190	1,320	1,570	—250
» » 6 »	1,440	1,670	—230	1,512	1,670	—158	1,452	1,670	—218	1,392	1,670	—278
» » 9 »	1,515	1,770	—255	1,584	1,770	—186	1,524	1,770	—246	1,464	1,770	—306
» » 12 »	1,665	1,920	—255	1,728	1,920	—192	1,668	1,920	—252	1,608	1,920	—312

	21 Hässelholm, Ängelholm			22 Helgum, Mellansel			23 Båstad, Kumla, Falköping stad, Herrljunga, Kungs- backa, Kävlinge, Laholm, Motala, Nässjö, Skänninge			24 Anundsjö, Nyåker		
	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad
Begynnelseavlönning.	1,332	1,320	+ 12	1,350	1,320	+ 30	1,290	1,320	— 30	1,308	1,320	— 12
Avlöning efter 3 år	1,410	1,420	— 10	1,425	1,420	+ 5	1,365	1,420	— 55	1,380	1,420	— 40
» » 6 »	1,488	1,520	— 32	1,500	1,520	— 20	1,440	1,520	— 80	1,452	1,520	— 68
» » 9 »	1,566	1,620	— 54	1,575	1,620	— 45	1,515	1,620	— 105	1,524	1,620	— 96
» » 12 »	1,722	1,770	— 48	1,725	1,770	— 45	1,665	1,770	— 105	1,668	1,770	— 102

	25 Alvesta, Charlotten- berg, Degerfors, Flen, Frövi, Hör, Fågelsta, Hästveda, Laxå, Lerbäck, Moholm, Munkedal, Osby, Stenstorp, Störvik, Strömstad, Ström- torp, Sävsjö, Töre- boda, Veinge, Vislanda, Vretstorp, Åstorp, Älmhult		
	Stk.	Postv.	Skill- nad
Begynnelseavlönning.	1,248	1,320	— 72
Avlöning efter 3 år	1,320	1,420	— 100
» » 6 »	1,392	1,520	— 128
» » 9 »	1,464	1,620	— 156
» » 12 »	1,608	1,770	— 162

Tabell II.

Jämförelse mellan stationsförmåns vid statens järnvägar och förste postvaktmästares nuvarande avlöningsförmåner å en del av de i tabell I upptagna tjänsteorter.

	1*)			3			5			6		
	Stfm.	Fpv.	Skill-nad	Stfm.	Fpv.	Skill-nad	Stfm.	Fpv.	Skill-nad	Stfm.	Fpv.	Skill-nad
Begynnelseavlönning	1,740	1,870	—130	1,560	1,870	—310	1,500	1,820	—320	1,515	1,820	—305
Avlöning efter 3 år	1,900	1,970	— 70	1,720	1,970	—250	1,660	1,920	—260	1,670	1,920	—250
» » 5 »	1,900	2,020	—120	1,720	2,020	—300	1,660	1,970	—310	1,670	1,970	—300
» » 6 »	2,076	2,120	— 44	1,896	2,120	—224	1,836	2,070	—234	1,839	2,070	—231
» » 9 »	2,214	2,220	— 6	2,034	2,220	—186	1,974	2,170	—196	1,971	2,170	—199
» » 10 »	2,214	2,270	— 56	2,034	2,270	—236	1,974	2,220	—246	1,971	2,220	—249
» » 12 »	2,520	2,420	+100	2,340	2,420	— 80	2,280	2,370	— 90	2,265	2,370	—105

	8			11			13			15		
	Stfm.	Fpv.	Skill-nad	Stfm.	Fpv.	Skill-nad	Stfm.	Fpv.	Skill-nad	Stfm.	Fpv.	Skill-nad
Begynnelseavlönning.	1,470	1,820	—350	1,515	1,770	—255	1,470	1,770	—300	1,485	1,770	—285
Avlöning efter 3 år	1,626	1,920	—294	1,670	1,870	—200	1,626	1,870	—244	1,635	1,870	—235
» » 5 »	1,626	1,970	—344	»	»	»	»	»	»	»	»	»
» » 6 »	1,782	2,070	—288	1,839	1,970	—131	1,782	1,970	—188	1,785	1,970	—185
» » 9 »	1,908	2,170	—262	1,971	2,070	— 99	1,908	2,070	—162	1,905	2,070	—165
» » 10 »	1,908	2,220	—312	»	»	»	»	»	»	»	»	»
» » 12 »	2,190	2,370	—180	2,265	2,220	+ 45	2,190	2,220	— 30	2,175	2,220	— 45

	17			21			23			25		
	Stfm.	Fpv.	Skill-nad	Stfm.	Fpv.	Skill-nad	Stfm.	Fpv.	Skill-nad	Stfm.	Fpv.	Skill-nad
Begynnelseavlönning.	1,365	1,770	—405	1,410	1,620	—210	1,365	1,620	—255	1,320	1,620	—300
Avlöning efter 3 år	1,515	1,870	—355	1,566	1,720	—154	1,515	1,720	—205	1,464	1,720	—256
» » 6 »	1,665	1,970	—305	1,722	1,820	— 98	1,665	1,820	—155	1,608	1,820	—212
» » 9 »	1,785	2,070	—285	1,848	1,920	— 72	1,785	1,920	—135	1,722	1,920	—198
» » 12 »	2,055	2,220	—165	2,130	2,070	+ 60	2,055	2,070	— 15	1,980	2,070	— 90

*) Numreringen hänför sig till tabell I.

Tabell III.

Jämförelse mellan stationskarls vid statens järnvägar och stationsbiträdes vid telegrafverket nuvarande avlöningsförmåner å de för statens järnvägar och telegrafverket gemensamma tjänsteorter, där stationsbiträden finnas placerade. I avlöningsförmåner äro inberäknade: för *stationskarl*: se tabell I; för *stationsbiträde*: avlöning, hyresbidrag, dyrortstillägg och värdet av uniformsbeklädnad (120 kronor).

	Stockholm				Östersund				Göteborg			
	Stk.	Stnb.		Skillnad	Stk.	Stnb.		Skillnad	Stk.	Stnb.		Skillnad
		Antal	Lönef.			Antal	Lönef.			Antal	Lönef.	
Begynnelseavlöning .	1,476	8	1,425	+ 51	1,416	—	1,380	+ 36	1,434	2	1,380	+ 54
Avlöning efter 2 år	1,476	1	1,512	— 36	1,416	—	1,464	— 48	1,434	—	1,464	— 30
» » 3 »	1,560	—	1,512	+ 48	1,500	—	1,464	+ 36	1,515	—	1,464	+ 51
» » 4 »	1,560	2	1,599	— 39	1,500	—	1,548	— 48	1,515	1	1,548	— 33
» » 6 »	1,634	9	1,773	—139	1,574	1	1,699	—125	1,596	3	1,699	—103
» » 9 »	1,720	2	1,944	—224	1,660	—	1,831	—171	1,670	3	1,831	—161
» » 12 »	1,840	7	2,082	—242	1,780	—	1,963	—183	1,790	1	1,963	—173

	Malmö, Sundsvall, Norrköping, Örebro				Karlstad				Uppsala			
	Stk.	Stnb.		Skillnad	Stk.	Stnb.		Skillnad	Stk.	Stnb.		Skillnad
		Antal	Lönef.			Antal	Lönef.			Antal	Lönef.	
Begynnelseavlöning .	1,434	—	1,380	+ 54	1,392	—	1,380	+ 12	1,434	—	1,380	+ 54
Avlöning efter 2 år	1,434	2	1,464	— 30	1,392	1	1,464	— 72	1,434	—	1,451	— 17
» » 3 »	1,515	—	1,464	+ 51	1,470	—	1,464	+ 6	1,515	Vak.	1,451	+ 36
» » 4 »	1,515	3	1,542	— 27	1,470	—	1,542	— 72	1,515	—	1,517	— 2
» » 6 »	1,596	—	1,674	— 78	1,548	—	1,674	—126	1,596	—	1,649	— 53
» » 9 »	1,670	—	1,806	—136	1,626	—	1,806	—180	1,670	—	1,781	—111
» » 12 »	1,790	2	1,938	—148	1,782	—	1,938	—156	1,790	—	1,913	—123

	Hälsingborg				Linköping				Halmstad			
	Stk.	Stnb.		Skill-nad	Stk.	Stnb.		Skill-nad	Stk.	Stnb.		Skill-nad
		Antal	Lönef.			Antal	Lönef.			Antal	Lönef.	
Begynnelseavlöning .	1,392	—	1,380	+ 12	1,392	—	1,270	+ 112	1,392	—	1,270	+ 122
Avlöning efter 2 år	1,392	—	1,451	— 59	1,392	1	1,355	+ 37	1,392	1	1,330	+ 62
» » 3 »	1,470	—	1,451	+ 19	1,470	—	1,355	+ 115	1,470	—	1,330	+ 140
» » 4 »	1,470	—	1,517	— 47	1,470	—	1,415	+ 55	1,470	—	1,390	+ 80
» » 6 »	1,548	1	1,649	—101	1,548	—	1,535	+ 13	1,548	—	1,510	+ 38
» » 9 »	1,626	—	1,781	—155	1,626	—	1,655	— 29	1,626	—	1,630	— 4
» » 12 »	1,782	—	1,913	—131	1,782	—	1,775	+ 7	1,782	—	1,750	+ 32

	Lund, Jönköping			
	Stk.	Stnb.		Skill-nad
		Antal	Lönef.	
Begynnelseavlöning .	1,392	1	1,245	+ 147
Avlöning efter 2 år	1,392	1	1,305	+ 87
» » 3 »	1,470	—	1,305	+ 165
» » 4 »	1,470	—	1,365	+ 105
» » 6 »	1,548	—	1,485	+ 63
» » 9 »	1,626	—	1,605	+ 21
» » 12 »	1,782	—	1,725	+ 57

Bilaga B.

Tabell I a.

Jämförelse mellan stationskarls vid statens järnvägar och postvaktmästares avlöningsförmåner å några för statens järnvägar och postverket gemensamma tjänstestäder. I avlöningsförmånerna äro inberäknade: för *stationskarl* arvode, ersättning för bostad och bränsle, beklädnadsersättning, dyrtillägg i Stockholm och för närvarande utgående tillfälligt lönetillägg jämte nu föreslagna förhöjning därav (60—40—20 kronorserien); för *postvaktmästare* fast avlön, värdet av uniformsbeklädnad (120 kronor) samt ortstillägg.

	3 *)			14			25		
	Stockholm			Hudiksvall, Krylbo m. fl.			Alvesta, Charlotten- berg m. fl.		
	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad	Stk.	Postv.	Skill- nad
Begynnelseavlönning	1,536	1,570	— 34	1,392	1,470	— 78	1,308	1,320	— 12
Avlönning efter 3 år	1,620	1,670	— 50	1,470	1,570	— 100	1,380	1,420	— 40
» » 5 »	1,620	1,720	— 100	—	—	—	—	—	—
» » 6 »	1,694	1,820	— 126	1,548	1,670	— 122	1,452	1,520	— 68
» » 9 »	1,780	1,920	— 140	1,626	1,770	— 144	1,524	1,620	— 96
» » 10 »	1,780	1,970	— 190	—	—	—	—	—	—
» » 12 »	1,860	2,120	— 260	1,742	1,920	— 178	1,628	1,770	— 142

*) Numreringen hänför sig till tabell I.

Tabell II a.

Jämförelse mellan stationsförmäns vid statens järnvägar och förste postvaktmästares avlöningsförmåner å några för statens järnvägar och postverket gemensamma tjänsteorter. I avlöningsförmånerna äro inberäknade: för *stationsförmän* arvode, ersättning för bostad och bränsle, beklädnadsersättning, dyrtortstillägg i Stockholm, Halmstad, Jönköping och för närvarande utgående tillfälligt lönetillägg jämte nu föreslagna förhöjning därav (60—40—20 kronor-serien); för *förste postvaktmästare* fast avlöning, värdet av uniformsbeklädnad (120 kronor) samt ortstillägg.

	3 *)			13			25		
	Stockholm			Halmstad, Jönköping m. fl.			Alvesta, Charlotten- berg m. fl.		
	Stfm.	Fpv.	Skill- nad	Stfm.	Fpv.	Skill- nad	Stfm.	Fpv.	Skill- nad
Begynnelseavlöning	1,620	1,870	—250	1,530	1,770	—240	1,380	1,620	—240
Avlöning efter 3 år	1,780	1,970	—190	1,686	1,870	—184	1,524	1,720	—196
» » 5 »	1,780	2,020	—240	—	—	—	—	—	—
» » 6 »	1,916	2,120	—204	1,802	1,970	—168	1,628	1,820	—192
» » 9 »	2,054	2,220	—166	1,928	2,070	—142	1,742	1,920	—178
» » 10 »	2,054	2,270	—216	—	—	—	—	—	—
» » 12 »	2,360	2,420	—60	2,210	2,220	—10	2,000	2,070	—70

*) Numreringen hänför sig till tabell I.

Tabell III a.

Jämförelse mellan stationskarls vid statens järnvägar och stationsbiträdes vid telegrafverket avlöningsförmåner å några för statens järnvägar och telegrafverket gemensamma tjänsteorter. I avlöningsförmåner äro inberäknade: för *stationskarl* arvode, ersättning för bostad och bränsle, beklädnadsersättning, dyrortstillägg i Stockholm, Malmö, Sundsvall, Norrköping och Örebro och för närvarande utgående tillfälligt avlöningstillägg jämte nu föreslagen förhöjning därav (60—40—20 kronor-serien); för *stationsbiträde*: avlöning, hyresbidrag, dyrortstillägg och värdet av uniformsbeklädnad (120 kronor).

	Stockholm			Malmö, Sundsvall, Norrköping, Örebro			Lund, Jönköping		
	Stk.	Stnb.	Skill- nad	Stk.	Stnb.	Skill- nad	Stk.	Stnb.	Skill- nad
Begynnelseavlöning	1,536	1,425	+111	1,494	1,380	+114	1,452	1,245	+207
Avlöning efter 2 år	1,536	1,512	+ 24	1,494	1,464	+ 30	1,452	1,305	+147
» » 3 »	1,620	1,512	+108	1,575	1,464	+111	1,530	1,305	+225
» » 4 »	1,620	1,599	+ 21	1,575	1,542	+ 33	1,530	1,365	+165
» » 6 »	1,694	1,773	— 79	1,656	1,674	— 18	1,608	1,485	+123
» » 9 »	1,780	1,944	—164	1,730	1,806	— 76	1,686	1,605	+ 81
» » 12 »	1,860	2,082	—222	1,810	1,938	—128	1,802	1,725	+ 77